

Motion till riksdagen 2012/13:U295

av **Caroline Szyber (KD)**

Kurdernas situation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige även framgent bör verka för, såväl bilateralt som inom ramen för EU-samarbetet, att lyfta fram frågan om kurdernas situation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige även framöver, såväl bilateralt som inom ramen för EU-samarbetet, bör vara drivande i arbetet med att få till stånd en fredlig och för båda parter tillfredsställande lösning mellan den turkiska regeringen och den kurdiska befolkningen.

Motivering

Kurderna som folkgrupp har en lång historia. Landet Karda omnämndes redan år 3000 f.Kr. av sumerna. Kurderna är idag i huvudsak bosatta i Iran, Irak, Syrien och, framför allt, i Turkiet. Det finns även kurdiska minoriteter i Libanon, Armenien och Azerbajdzjan. Under senare år lever många även i Europa och i USA. Det kurdiska språket är en viktig sammanförande faktor och i kurdernas kamp för sina rättigheter betonas ofta vikten av att fritt och öppet tillåtas att tala språket.

Kurderna är ett folk som länge kämpat för sina rättigheter. De har också drabbats av våld och övergrepp från de stater där de är bosatta. Alla minns vi den irakiska staden Halabja, där fler än 5 000 kurder, de flesta kvinnor och barn, föll offer för Husseinregimens senaps- och nervgasattack i mars 1988. Attacken mot Halabja var en del av den så kallade Anfalkampanjen som under ledning av Ali Hassan al-Majid pågick i över ett halvår, och som hade som mål att utplåna Iraks kurder. Operationen resulterade i 182 000 kurders död och drev över en miljon på flykt.

Fel! Okänt namn på

Kurdernas självständighetssträvanden har pågått under årtionden. 1978 bildades det kurdiska arbetarpartiet (PKK), som genom åren gjort sig skyldiga till en rad blodiga attacker mot såväl civila som militär personal, framförallt i Turkiet. Uppskattningar gör gällande att omkring 19 miljoner kurder idag är bosatta i Turkiet, vilket utgör nästan 30 procent av Turkiets sammanlagt 75 miljoner invånare. Omkring en tredjedel av ledamöterna i parlamentet är kurder, och samma andel anges finnas som toppledare i näringslivet.

I takt med Turkiets ansträngningar att närma sig EU kom förtrycket av kurderna att minska något i omfattning, och de började få del av vissa rättigheter som bör tillkomma etniska minoriteter, i linje med Europarådets ramkonvention. Den ger minoriteter rätt till stöd och skydd för att bevara och utveckla sin kultur och sitt språk. Även artikel 27 i FN:s förklaring om de medborgerliga och politiska rättigheterna anger att etniska, språkliga eller religiösa minoriteter innehar rätten att utveckla sin kultur. Det finns ett förbud mot diskriminering och skyldigheter för stater att stödja minoriteters strävanden att bevara sin särart. Man har rätt att få lära sig sitt modersmål och få undervisning i detsamma.

Många kurder när inte på samma sätt som tidigare drömmen om ett eget land, utan efterfrågar numer endast rätten till regionalt självstyre och att få utveckla sin egen kultur och sitt språk. I irakiska Kurdistan har kurderna ett utvecklat självstyre i en region där säkerhetssituationen är betydligt bättre än i övriga Irak. Krafttag mot korruption måste alltså tas och kvinnors rättigheter bör stärkas och vidgas. Många irakiska kurder är dock stolta över sin självstyrande region, en bra utgångspunkt i kampen mot korruption och för utökad jämställdhet.

Trots alla positiva signaler som tidvis har inkommit rörande de turkiska kurdernas situation drabbas utvecklingen av ständiga bakslag. Den senaste tiden har omfattande arresteringar av kurdiska parlamentsledamöter, lokalpolitiker, professorer och studenter ägt rum, och striderna mellan turkiska regeringsstyrkor och PKK har trappats upp markant sedan augusti 2012. Och även om man i Turkiet i viss utsträckning tillåtit privatundervisning i kurdiska, läggs många kurser ned till följd av byråkratiska restriktioner. Andelen fängslade journalister är bland de högsta i världen. Många fängslas på mycket lösa grunder, och många akademiker som bedriver forskning kring kurdernas rättigheter har fått se sina karriärer spolierade.

Enligt svenska UD:s rapporter har ett antal polisutredningar och rättegångar initierats av den turkiska staten gentemot representanter för det kurdiska partiet BDP. En rad kurdiska borgmästare står dessutom åtalade misstänkta för samröre med den illegala organisationen KCK, som av myndigheterna anses vara en del av terrorstämplade PKK. De mångåriga striderna mellan PKK och den turkiska militären har skapat över en miljon internflyktingar, varav många lever i fattigdom. Deras möjlighet till återvändo försvåras av bristande infrastruktur, dispyter om äganderätt till mark, landminor och i vissa fall också av motstånd från så kallade byvakter, en lokal milis avlönad av den turkiska staten.

Kurdernas kamp för sina rättigheter är ständigt pågående. Ändå görs mycket lite från världssamfundet för att öka trycket på Turkiet och andra

Fel! Okänt namn på

länder för att säkerställa att kurderna får sina fri- och rättigheter tillgodosedda.

Sverige prioriterar i sin utrikespolitik mänskliga rättigheter och demokrati. Många förväntar sig att vi ska vara en stark röst vad gäller att uppmärksamma, samt öka trycket på framförallt Turkiet att förbättra kurdernas situation. Det handlar om att säkerställa att kurderna garanteras sina grundläggande fri- och rättigheter i den nya turkiska konstitution som nu håller på att tas fram.

Därför bör Sverige även framgent verka för, såväl bilateralt som inom ramen för EU-samarbetet, att lyfta frågan om kurdernas situation, samt vara drivande i arbetet med att få till stånd en fredlig och för båda parter tillfredsställande lösning mellan den turkiska regeringen och den kurdiska befolkningen.

Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 5 oktober 2012

Caroline Szyber (KD)